

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Remissvar 2025-12-09

Justitiedepartementet

Remissvar - Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

Dnr KS/2025:505 Dpl 1.1.4.4

Sammanfattning

Karlstads kommun har erbjudits möjligheten att lämna synpunkter på Remiss – Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99).

Karlstads kommuns synpunkter

Karlstads kommun avstyrker lagförslaget i sin helhet, utifrån de argument som anges i detta remissvar.

De juridiska aspekterna och övervägandena i förhållande till gällande lagstiftning och internationella konventioner tar kommunen inte ställning till i remissvaret. Kommunen konstaterar dock att utredningen menar att retroaktiva åtgärder går emot rådande praxis, men väljer ändå att använda sig av möjligheten i detta lagförslag. Vi är av uppfattningen att förslaget riskerar att skapa stor rättsosäkerhet för människor som redan fått permanent uppehållstillstånd.

Synpunkter på avsnitt 4.3.3 Uppdraget att ändra vissa permanenta uppehållstillstånd

I avsnitt 4.3.3 om uppdraget att ändra vissa permanenta uppehållstillstånd beskrivs i utredningen att det skulle vara ett ”tydligt incitament för berörda utlänningar att anstränga sig för att bli en del av det svenska samhället” och att ”en sådan ordning kan antas främja integrationen och bör därmed motverka utvecklingen av växande utanförskap och parallella samhällen”.

Karlstads kommun anser att utanförskapet inte är något som kan *belastas* enskilda individer utan är ett omfattande, strukturellt problem som enskilda individer *påverkas av*. I utredningen saknar vi faktamässiga underlag för antaganden om personers ansträngningar att bli en del av det svenska samhället. Att basera ett ingripande lagförslag som detta, utan att ha tillräckliga fakta kring målgruppernas behov, förutsättningar och strukturella omständigheter är en brist.

Karlstads kommun	Webbplats	E-post	Organisationsnr
Postadress	karlstad.se	karlstadskommun@karlstad.se	212000-1850
Karlstads kommun	Besöksadress	Telefon	Bankgiro
651 84 Karlstad	Kontaktcenter	054-540 00 00	405-2213
	Västra Torggatan 26		

I samma avsnitt beskrivs att ”en positiv följd effekt av att se över de uppehållstillstånd som omfattas av uppdraget är att staten ges goda möjligheter att identifiera individer som inte längre är bosatta i Sverige eller som av andra skäl saknar rätt att behålla sina permanenta uppehållstillstånd och därmed kunna motverka fel och fusk när det gäller bl.a. utbetalningar av diverse förmåner. Staten kan naturligtvis identifiera sådana individer även genom andra mindre ingripande åtgärder.”

Karlstads kommun anser att de bestämmelser som redan finns idag kring återkallelse av uppehållstillstånd om man inte befinner sig i landet bör användas, i enlighet med den granskning från Riksrevisionen som utredningen hänvisar till. Samma invändning gör vi när det gäller felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott – även här finns det gällande regler och lagstiftning på plats för att kunna motverka detta.

Synpunkter på avsnitt 4.4 Utredningens slutsatser

I utredningens slutsatser konstateras att ”På sikt kan utredningens förslag antas medföra positiva ekonomiska effekter för samhället, bland annat motverka utvecklingen med ett växande utanförskap och framväxten av parallella samhällen.”

Karlstads kommun saknar en faktamässig redogörelse för hur de ekonomiska effekterna kommer att motverka utvecklingen på det positiva sätt man beskriver. Även här presenteras antaganden som saknar tillräcklig grund i fakta. Utifrån den kunskap och erfarenhet som finns inom kommunens egen socialtjänst befarar vi i stället att det växande utanförskapet och en framväxt av parallella samhällen och strukturer riskerar att växa sig starkare utifrån förslagen i betänkandet. En osäker rättslig status kan leda till att människor drar sig undan från myndigheter och samhällsinstitutioner, vilket ökar risken för ett skuggsamhälle.

När det gäller påverkan och konsekvenser för den enskilde och anhöriga vid återkallelse av permanent uppehållstillstånd, delar Karlstads kommun inte utredningens bedömning att de statliga intressena väger tyngre än den enskildes intressen. Vi befarar att konsekvenserna kan komma att påverka individers hälsa och välmående på ett sätt som inte motiverar att det statliga intresset ska ha företräde framför den enskildes.

Synpunkter på avsnitt 10.3.2 Särskilt om konsekvenser för barn

I avsnittet ”Konsekvensanalys” beskrivs utredningens bedömning av riskerna för barn och deras utveckling om lagförslaget träder i kraft. Det framgår att överväganden gjorts beträffande barnets intressen kontra statens intressen - och att man där har kommit fram till att statens intressen i förslagen går före barnens.

Argumentation kring barnets intressen i förhållande till statens ger upphov till oro för hur barn i berörda familjer kommer att påverkas. Utifrån vad som framgår i utredningen oroas Karlstads kommun över hur barnperspektiv, barnrättsperspektiv och barnets bästa kommer att tillvaratas och vi anser att barnkonventionen inte beaktats tillräckligt. Vi befarar en negativ påverkan på barnen och vet genom forskning att barn som lever i osäkerhet kring sin framtid påverkas negativt i sin skolgång, psykiska hälsa och känsla av tillhörighet. Även risken för familjesplittring eller försvårad familjeåterförening kan få stora konsekvenser för barnen. Att ha permanent uppehållstillstånd främjar integration, utbildning och självförsörjning. Tidsbegränsade tillstånd riskerar att skapa osäkerhet, stress och psykisk ohälsa hos såväl barn som vuxna.

Synpunkter på förslagen ur ett integrationsperspektiv

Det finns flera risker för negativa konsekvenser ur ett integrationsperspektiv.

- En ökad osäkerhet kring sin livssituation kan leda till psykisk stress och oro, vilket kan påverka individers psykiska hälsa och förmåga att delta aktivt i samhället.
- Individers motivation till integration i samhället riskerar också att minska till följd av förslagen. Om individer upplever att deras ansträngningar inte kan leda till trygghet eller en permanent och stabil livssituation med möjlighet att bo kvar i Sverige, kan viljan att investera i språk, utbildning och samhällsengagemang minska.
- En annan konsekvens är en försämrad etablering på arbetsmarknaden där tidsbegränsade tillstånd kan göra det svårare att få arbete, bostad och utbildning. Vi befarar en risk för ökad psykosocial stress hos personer som idag är integrerade i det svenska samhället.
- Vi delar utredningens bild av att kvinnor kan komma att drabbas i högre utsträckning än män om lagförslaget blir verklighet. Vi ser flera situationer där kvinnor kan komma att bli påverkade mer än männen. Det kan handla om ensamstående kvinnor med barn som arbetar men inte får ekonomin att gå ihop utan behöver ekonomiskt stöd för att klara sin livsföring. Kvinnor är överrepresenterade i grupper med svagare anknytning till arbetsmarknaden, bland annat på grund av huvudansvar för familj och barn, språksvårigheter eller diskriminering. Utifrån detta kan de ha svårt att uppfylla kraven på egen försörjning. Det kan också påverka kvinnor som fått uppehållstillstånd på grund av familjeanknytning till män som utövat våld mot dem, där man separerat och därmed brutit just den anknytningen. Likaså kan det påverka kvinnor från vissa länder som har svårigheter att få eller behålla giltiga identitetshandlingar.

- Karlstads kommun befarar att äldre personer kan komma att bli drabbade på ett negativt sätt. Äldre har ofta begränsade möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden, vilket gör det svårt att uppfylla krav på försörjning. Det kan vara svårare för äldre att lära sig svenska till den nivå som krävs för medborgarskap eller fortsatt tillstånd. Fysiska eller kognitiva begränsningar kan påverka möjligheten att delta i samhällslivet och därmed uppfylla kraven som ställs. I utredningen nämns personer i pensionsålder som möjliga att undanta från försörjningskravet, men vi ser att personer som ännu inte uppnått denna ålder kan komma att påverkas negativt utifrån ovanstående argument.
- Det framkommer i utredningen att kostnaderna förväntas bli omfattande, även om man inte helt kan förutse hur mycket det kommer att handla om - men siffror som anger minst ett par miljarder kronor presenteras. Vi ser inte att intresset för intentionerna i förslaget väger så tungt att det anses motiverat att bekosta denna ordning med skattefinansierade medel. Vi skulle hellre se att man riktar motsvarande medel till arbete med integration och att hjälpa människor att bli en del av det svenska samhället på ett mer ändamålsenligt sätt.

Karlstads kommuns bedömning

Utifrån en samlad bedömning och med ovanstående synpunkter och argument som grund, avstyrker Karlstads kommun lagförslaget i sin helhet.

Linda Larsson (S)
kommunstyrelsens ordförande

Ulrika K Jansson
kommundirektör

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska
underskrifter:

NAMN: LINDA MARIE LARSSON
TID: 2025-12-10 11:10:11 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation

NAMN: ULRIKA JANSSON
TID: 2025-12-10 13:29:21 +01:00
IDENTIFIKATIONSTYP: Svensk e-legitimation

